

Середньогірно-полонинській областях, а також у Горганівському ландшафтному районі [2].

Найбільш грізним стихійним явищем в гірських країнах, яке спричинене рясними дощами, є паводки. Паводки значної руйнівної сили є типовим явищем для Українських Карпат. Зокрема, за останні 100 років найбільш руйнівними зливові паводки на ріках північно-східного макросхилу регіону були в 1927, 1935, 1941, 1955, 1969, 1970, 1980, 1997, 1999 роках, а на басейні річки Тиси – в 1926, 1947-48, 1970, 1992-93 і 1998 роках.

Переміщення із великою швидкістю паводкових вод зумовлює значні негативні наслідки в місцевостях терасових днищ основних рік у вигляді розмиву терас, руйнування доріг, будинків тощо. В улоговинах і передгірних ландшафтних комплексах, зокрема, в місцевостях низьких терас, що також веде до руйнування господарських споруд і об'єктів та інших негативних наслідків [1,3,4,6].

Список використаних джерел:

1. Айзенберг М. М. Селевые паводки в Карпатах, условия их формирования и меры борьбы с ними. Автореф. дис. канд. географ. наук. – Л., 1964. – 21 с.
2. Айзенберг М. М. Михайлова К. Л. Снежные лавины в Украинских Карпатах и горном Крыму // Труды ВГИ. – 1967. – Вып. 2. – С. 281-285.
3. Бучинский И. Е., Волеваха Н. М., Коржов В. А. Климат Украинских Карпат – К.: Наук. думка, 1971. – 172 с.
4. Голояд Б. Я., Сливка Р. О., Паневник В. М. Ерозійно-денудаційні процеси в Українських Карпатах. – Івано-Франківськ, 1995. – 114 с.
5. Залиханов М. Ч. и др. Лавины Карпат и горного Крыма // Труды ВГИ. – 1967 – Вып. 6. – С. 85 – 96.
6. Рудько Г. И. и др. Отчет по региональному, стационарному изучению современных экзогенных геологических процессов на территории западных областей Украины в 1991-93 гг. – Львов, 1993.

*Бартко С.Л., студентка Г-31 групи
географічного факультету
Таранова Н.Б., к.г.н., доц. кафедри
географії та методики її навчання*

ВИДАТНІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ФІЗГЕОГРАФИ ТА ЇХ ПРАЦІ

Мета статті: розкрити внесок західноукраїнських фізгеографів у розвиток географії.

Виклад основного матеріалу: західноукраїнські географи зробили вагомий внесок в розвиток науки. Вони були одними із засновників кафедр, при інститутах та університетах. Відігравали та відіграють важливе значення у геологічних, ґрунтових, ландшафтних, метеорологічних дослідженнях на теренах України.

Західноукраїнські фізгеографи представлені плеядою науковців, зокрема: Позняком С. П., Цисем П. М., Міллером Г. П., Каніболоцьким П. М., Гуцуляком В. М., Геренчуком К. І, Свинком Й. М., Ковалишин Д. І., Заставецьким Б. І., Сивим М. Я. та ін.

Позняк Степан Павлович – відомий вчений-грунтознавець, доктор географічних наук, заслужений професор Львівського університету, академік Академії наук вищої школи України, академік Української екологічної академії наук. Є автором понад 330 публікацій з них близько 100 у міжнародних виданнях, 16 монографій, 4 навчальних посібників із грифом МОН України. Є автором першого в Україні україномовного підручника «Ґрунтознавство і географія ґрунтів» у двох частинах (2010 р.). Започаткував серію «Ґрунти України», з якої видано 16 монографій, серію «Українські ґрунтознавці»[1].

Цись Петро Миколайович – український геоморфолог, засновник і багаторічний завідувач кафедри геоморфології Львівського національного університету імені Івана Франка, професор. Є автором понад 100 наукових робіт. Праці з геоморфології та районування України, серед ін. «Геоморфологія УРСР» (Л., 1962), колективні монографії «Природно-географічний поділ Львівського та Подільського економічних районів» (Львів, 1964), «Природа Українських Карпат» (Львів, 1968), «Фізико-географическое районирование Украинской ССР», (К., 1968), «Геологическая изученность СССР», Т. 31. Украинская ССР(К., 1963), «Геология СССР», Карпаты. Ч. I (М., 1966), «Природа Львівської області» (Львів, 1972) [1].

Автор низки фундаментальних статей, присвячених проблемам геоморфологічної будови, генези, генетичної класифікації, історії розвитку рельєфу і сучасної динаміки, геоморфологічного районування Карпат, Поділля, Західного регіону і території України в цілому.

Геренчук Каленик Іванович – український фізико-географ, геоморфолог, ландшафтознавець. Доктор географічних наук, професор.

Каленик Геренчук – один із засновників структурної геоморфології. Основні його праці присвячено: питанням розвитку рельєфу, проблемам ландшафтознавства, проблемам фізико-географічного районування території України, природоохоронним проблемам, загальним і регіональним питанням фізичної географії, геоморфології [4].

Йосип Михайлович Свинко – український науковець, педагог, краснавець, громадський діяч. Кандидат геолого-мінералогічних наук, професор, академік Української екологічної АН. Дійсний член НТШ, член Українського географічного товариства. Автор понад 436 наукових праць, у тому числі 4 монографій (співавтор), колективних монографій «Природа Тернопільської області» (1979) та «Природа Хмельницької області» (1980); 4 програм і 2 підручників для студентів

ВНЗ «Геологія з основами палеонтології» (1995), «Геологія» (2003, обидва співавтор із М. Сивим), краєзнавчих статей, у тому числі в ТЕС. Автор книги «Ямна: знищене село Перемишльського краю (історія, спогади; Тернопіль, «Підручники і посібники», 2005). Учасник понад 160 наукових конференцій [2].

Ковалишин Деонізія Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, професор кафедри фізичної географії. Наукові інтереси: пов'язані з вивченням ґрунтів, їх генезису, еволюції, класифікації, а також земельних ресурсів, їх сучасного стану, проблем охорони, проблем фізико-географічного районування. Опублікувала понад 126 наукових праць, в т.ч. 7 монографій (у співавторстві). Найвідомішими з них стали: "Атлас почв Української ССР" (1979), «Полевой определитель почв» «Природа Украинской ССР. Почвы» (1986), «Почвы Украины и повышение их плодородия» (1988). Для навчальних цілей видала: «Методичні рекомендації до проведення лабораторних робіт з географії ґрунтів з основами ґрунтознавства» (1988), «Практикум з фізичної географії материків і океанів» (1996). Підготувала карту ґрунтів України до «Навчального атласу України» (1997), карту ґрунтів Тернопільської області до «Навчально-краєзнавчого атласу Тернопільської області» (2000) [3].

Сивий Мирослав Якович – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії та методики її навчання. Наукові інтереси пов'язані з конструктивно-географічними дослідженнями природно-ресурсного потенціалу Поділля, мінерально-сировинних ресурсів України, проблемами оптимізації природокористування, геологією вугільних басейнів, регіональною геологією західної околиці Східно-Європейської платформи. Опублікував понад 190 наукових та науково-методичних праць, з них 3 монографії, 2 підручники (у співавторстві з Свинком Й.М.), 4 посібники (2 – у співавторстві з Свинком Й.М.) для вищої школи, статті у фахових виданнях, енциклопедичних словниках, матеріали наукових форумів тощо [2].

Список використаних джерел:

1. Географічний факультет Львівського національного університету ім. І. Франка [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://geography.lnu.edu.ua/>
2. Географічний факультет Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://geo-tnpu.org.ua/fakultet>
3. Кафедра географії та методики її навчання: історія становлення, сьогодення, персоналії: Довідник. Тернопіль: Тайп, 2016. 76 с.
4. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.chmu.edu.ua/index.php/informacia/02%20inform_col/03%20geography